

Draagvlak voor een hoger minimumloon

Rapport Ipsos I&O

In opdracht van FNV

www.ioresearch.nl

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2024/133

Datum

april 2024

Opdrachtgever

FNV

Auteurs

Asher van der Schelde
Peter Kanne

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

	Helpt Nederlanders pleit voor minimumloon naar 16 euro	4
1	Minimumloon	6
1.1	Fulltime werk moet genoeg zijn voor gezin, vindt ruime meerderheid	6
1.2	Huidig minimumloon redelijk goed ingeschat	8
1.3	Helpt Nederlanders voor minimumloon naar 16 euro per uur	10
1.4	Split-run: informatie over doelstelling FNV verhoogt draagvlak	12
1.5	Voorstanders willen voorkomen dat mensen achterblijven	13
1.6	Tegenstanders vrezen voor gevolgen voor bedrijven en inflatie	14
2	Opvattingen over economische ongelijkheid	15
2.1	Zes op tien willen meer actie tegen ongelijkheid	15
2.2	Steun voor nivellerende maatregelen gedaald	16
3	Onderzoeksverantwoording	17

Helpt Nederlanders pleit voor minimumloon naar 16 euro

Momenteel is het minimumloon 13,27 euro per uur voor 21-plussers. Op 16 april verwierp de Eerste Kamer een wetsvoorstel om het minimumloon te verhogen met 1,2 procent, nadat dit voorstel eerder wel een meerderheid kreeg in de Tweede Kamer.

Vakbond FNV voert campagne om het minimumloon steviger op te hogen naar 16 euro per uur. FNV beroept zich hierbij op een nieuwe richtlijn van de Europese Unie waarin wordt gesteld dat het minimumloon minimaal 60 procent van het mediane loon in een land moet bedragen om toereikend te zijn. De implementatiewet van deze richtlijn is inmiddels naar de Tweede Kamer gestuurd en zal naar alle waarschijnlijkheid na het zomerreces inhoudelijk behandeld worden.

Om het draagvlak te meten voor een verhoging van het minimumloon en houdingen tegenover economische ongelijkheid in algemene zin heeft FNV Ipsos I&O gevraagd een opinieonderzoek uit te voeren naar deze thema's.

Meesten willen meer actie tegen ongelijkheid, maar minder dan vorig jaar

Nederlanders zijn doorgaans van mening dat de kloof tussen arm en rijk in Nederland te groot is (57% vindt de verschillen te groot, 21% vindt van niet) en pleiten daarom ook voor meer maatregelen tegen economische ongelijkheid (60% voor, 16% tegen). Wel zien we in vergelijking met voorgaande jaren dat de steun voor meer nivellerende maatregelen is gedaald (in 2023 was 68% voor).

Hoogte minimumloon redelijk goed ingeschat

Op de vraag hoe hoog het minimumloon nu is kon 62 procent een antwoord geven, de overige 38 procent wist het niet. Degenen die een antwoord gaven wisten het tamelijk goed. De gemiddelde schatting is 13,91 euro per uur, een lichte overschatting van de 13,27 euro per uur die het is. De mediaan¹ is 13,51 euro per uur en komt daarmee goed in de buurt van het daadwerkelijke minimumloon in Nederland.

Helpt Nederlanders wil minimumloon naar 16 euro per uur

De helft (48%) van de Nederlanders kan zich vinden in de wens van de FNV om het minimumloon te verhogen naar 16 euro per uur. Vijftien procent is tegen. Onder de meeste kiezersgroepen zijn meer voor- dan tegenstanders. Alleen VVD'ers zijn iets vaker tegen (35%) dan voor (29%).

Voorstander wil voorkomen dat mensen achterblijven, tegenstander vreest economische schade

Voorstanders van verhoging van het minimumloon vinden het vooral belangrijk dat wordt voorkomen dat mensen achterblijven. Ook wordt vaak genoemd dat werken aantrekkelijk moet worden voor niet-werkenden. Tegenstanders vrezen dat bedrijven zullen lijden onder een verhoogd minimumloon en zijn bang voor oplopende inflatie.

Onderzoeksverantwoording

¹ De mediaan is de middelste waarde van een groep getallen die gerangschikt wordt op grootte. Deze maat wordt (in tegenstelling tot een gemiddelde) niet beïnvloed door extreem lage of hoge getallen.

Dit onderzoek vond plaats van vrijdagmiddag 22 tot maandagochtend 25 maart 2024. In totaal werkten 2.138 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. 100 respondenten met een niet-westerse achtergrond deden mee via Panelclix.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

1 Minimumloon

1.1 Fulltime werk moet genoeg zijn voor gezin, vindt ruime meerderheid

Nederlanders zijn eensgezind over de stelling *iedereen die fulltime werkt moet van dat inkomen een gezin kunnen onderhouden*. De overgrote meerderheid (86%) stemt ermee in, slechts vijf procent is het oneens met de stelling.

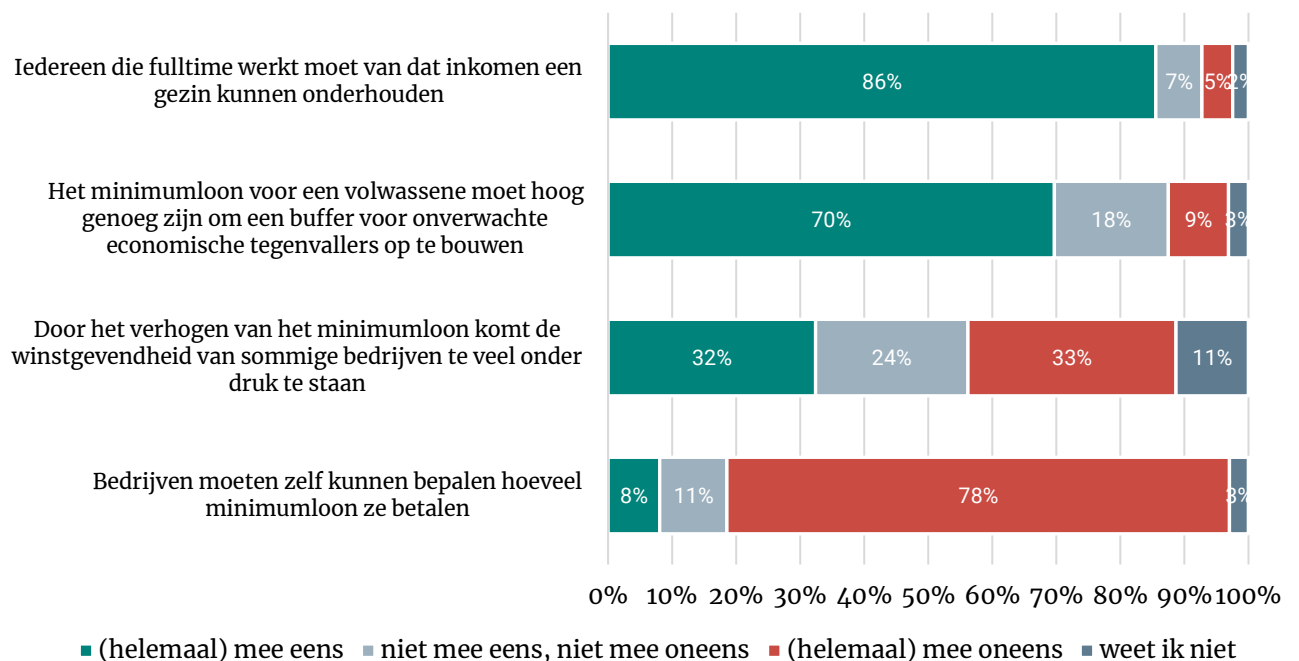
Zeven op tien (70%) vinden dat het minimumloon hoog genoeg moet zijn om een buffer op te bouwen voor onverwachte economische tegenvallers.

Een op drie (32%) is van mening dat een verhoging van het minimumloon de winstgevendheid van bedrijven onder druk zet. Net zoveel mensen (33%) zijn het hiermee oneens.

De laatste stelling (*bedrijven moeten zelf kunnen bepalen hoeveel minimumloon ze betalen*) geniet weinig steun (8% eens, 78% oneens).

Figuur 1.1: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Basis: volledige steekproef (n=2.138).

Naar politieke voorkeur

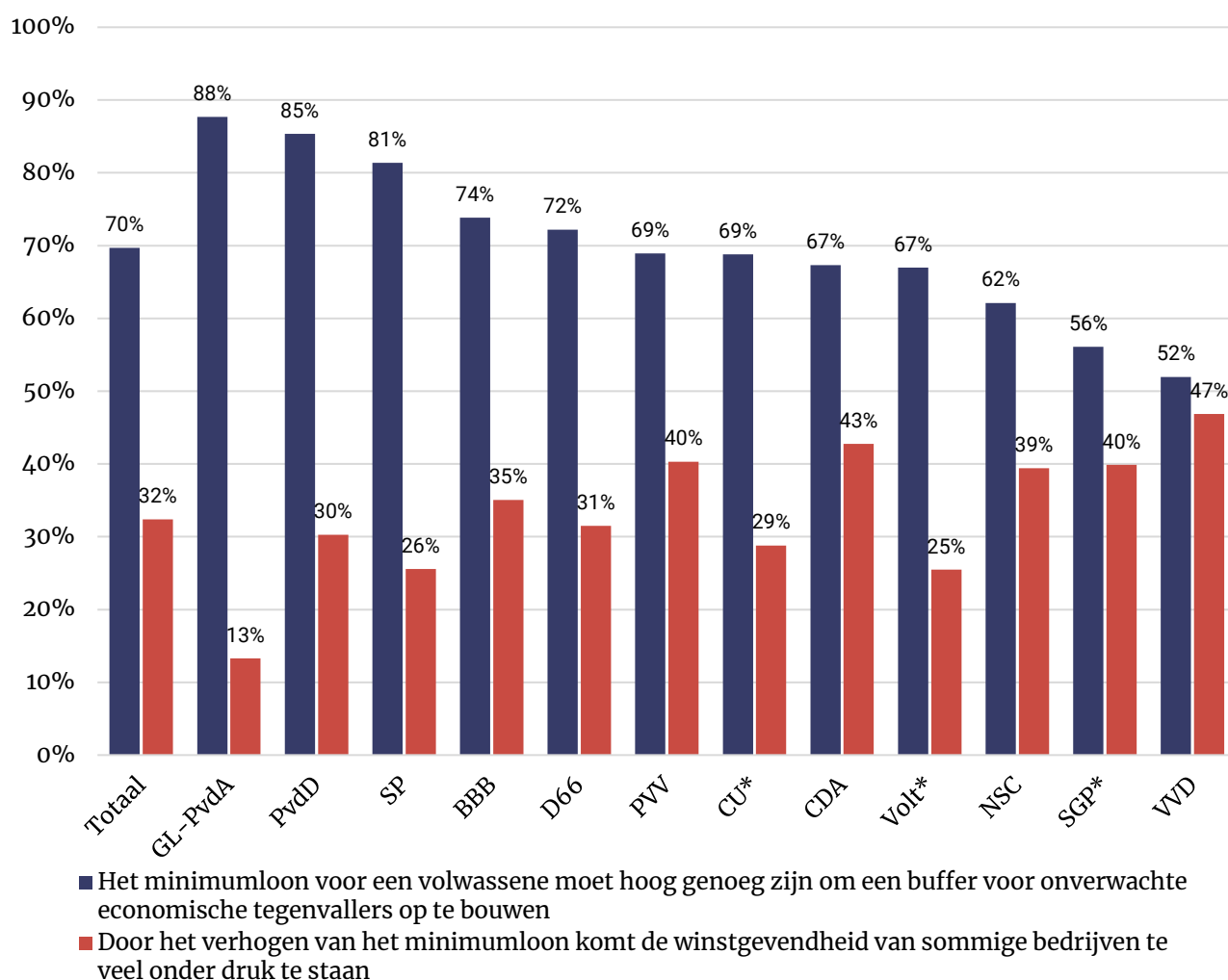
Kiezers van sociaaleconomisch linkse partijen (GL-PvdA, SP en PvdD) vinden vaker dan gemiddeld dat het minimumloon hoog genoeg moet zijn om economische tegenvallers op te vangen. Kiezers met een andere visie bevinden zich relatief vaak bij NSC (62% eens), SGP (56%, indicatief percentage) en VVD (52%). Toch vinden ook deze kiezers dus in (nipte) meerderheid dat het minimumloon hierin moet kunnen voorzien.

Kiezers van VVD (47%), CDA (43%), PVV (40%), SGP (40%, indicatief) en NSC (39%) vrezen relatief vaak voor de gevolgen voor de winstgevendheid van bedrijven.

Figuur 1.2: Aandeel eens met stellingen (naar partijvoorkeur)

* betekent dat de uitkomsten indicatief zijn vanwege een beperkt aantal waarnemingen (n~40).

Basis: volledige steekproef (n=2.138).

1.2 Huidig minimumloon redelijk goed ingeschat

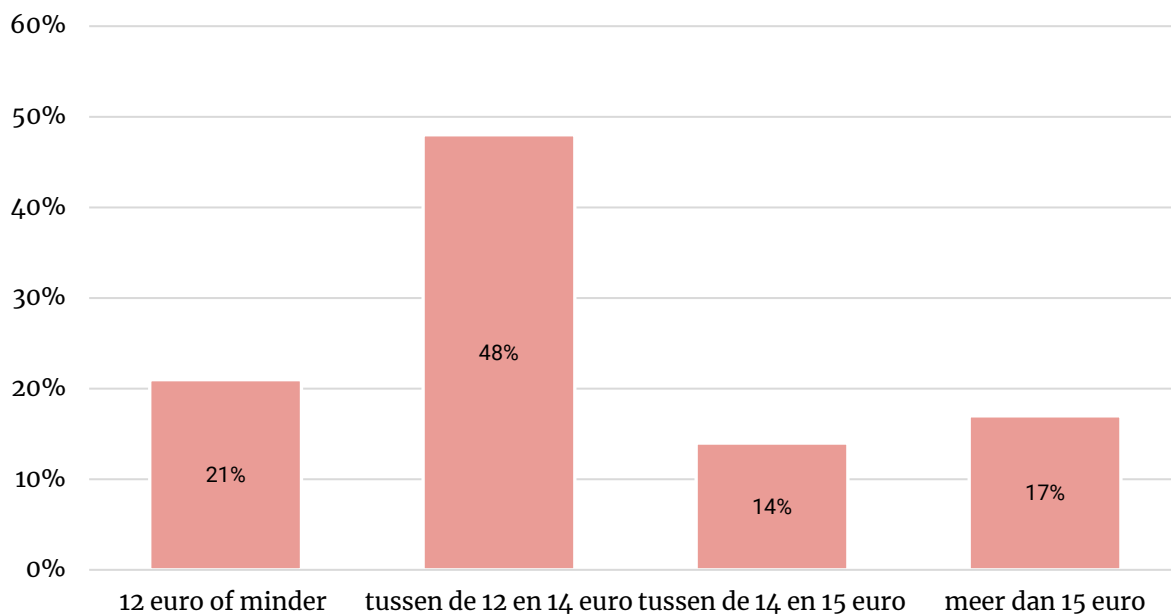
Momenteel bedraagt het minimumloon voor 21-jarigen en ouder 13,27 euro per uur. Om te testen in hoeverre men hiervan op de hoogte is werd respondenten gevraagd om te schatten hoe hoog het minimumloon per uur nu is voor volwassen werknemers. De meerderheid (62%) kon een schatting geven, de overige 38 procent wist het niet en sloeg de vraag over. De meest gekozen antwoorden waren 13 euro (17% van de degenen die een schatting gaven vulden dit in) en 14 euro per uur (17%). Het gemiddeld gekozen uurloon bedroeg 13,91 euro per uur. Dat is dus een lichte overschatting, maar de meesten weten wel ongeveer hoe de vork in de steel zit.

In onderstaande grafiek is geïllustreerd in hoeverre de schattingen uiteenlopen. De 21 procent Nederlanders die de laagste schattingen geven denken dat het minimumloon maximaal 12 euro bedraagt. De 17 procent die dit loon het hoogst inschat denken dat het minimumloon minstens 15 euro bedraagt. De grootste groep (48%) zit ongeveer goed en maakt een schatting tussen de 12 en 14 euro. Veertien procent overschat het minimumloon licht (tussen de 14 en 15 euro)

Vorig jaar was de gemiddelde schatting 12,56 euro. Destijds bedroeg het minimumloon 11,75 euro. Nederlanders zijn er dus van op de hoogte dat het minimum uurloon in het afgelopen jaar is gestegen.

Figuur 1.3: Hoeveel bedraagt het huidig minimumloon per uur voor een werknemer van 21 jaar en ouder, denkt u? (juiste antwoord: 13,27 euro).

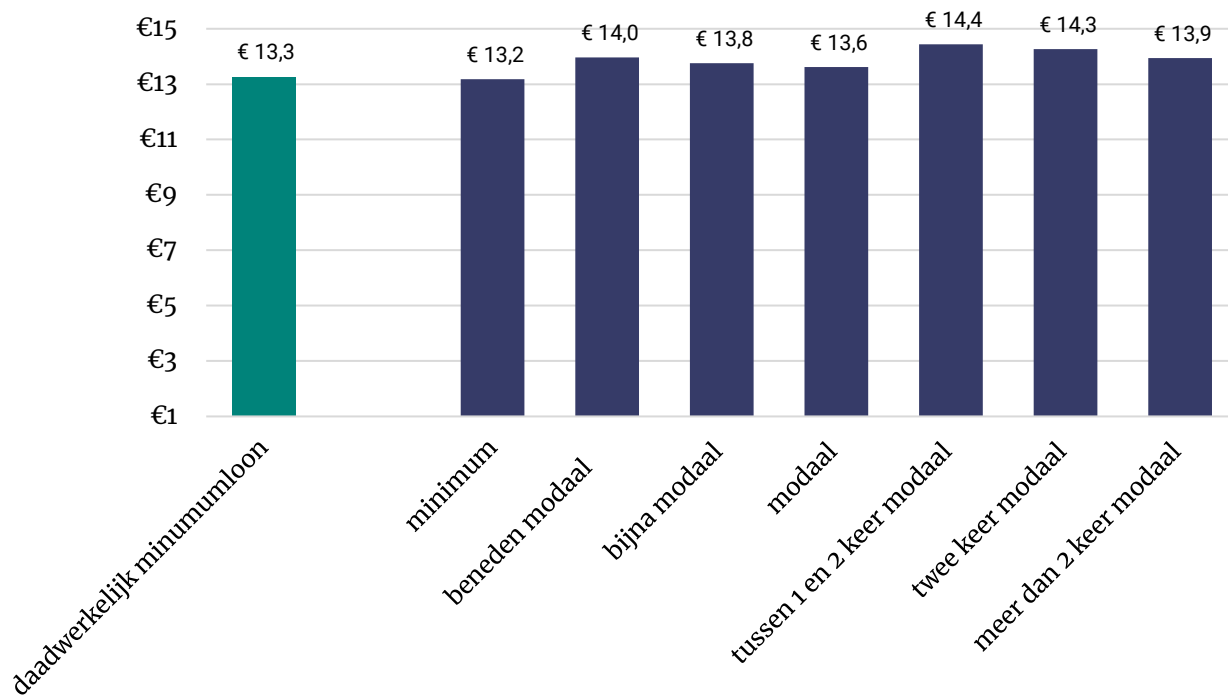
Basis: iedereen die een schatting maakte (n=1.355). Respondenten konden zelf een getal met twee decimalen invullen.

Minima best op de hoogte van huidige situatie

Nederlanders die zelf een relatief laag inkomen hebben (minder dan 14.100 euro per jaar) schatten de hoogte van de hoogte van het minimumloon het best (en gemiddeld bijna perfect) in. Hogere inkomensgroepen overschatten dit loon doorgaans, maar bij geen enkele groep bedraagt de gemiddelde overschatting meer dan 1,10 euro per uur.

Figuur 1.4: Gemiddelde schatting naar inkomensgroep. Basis: iedereen die een schatting maakte (n=1.355).

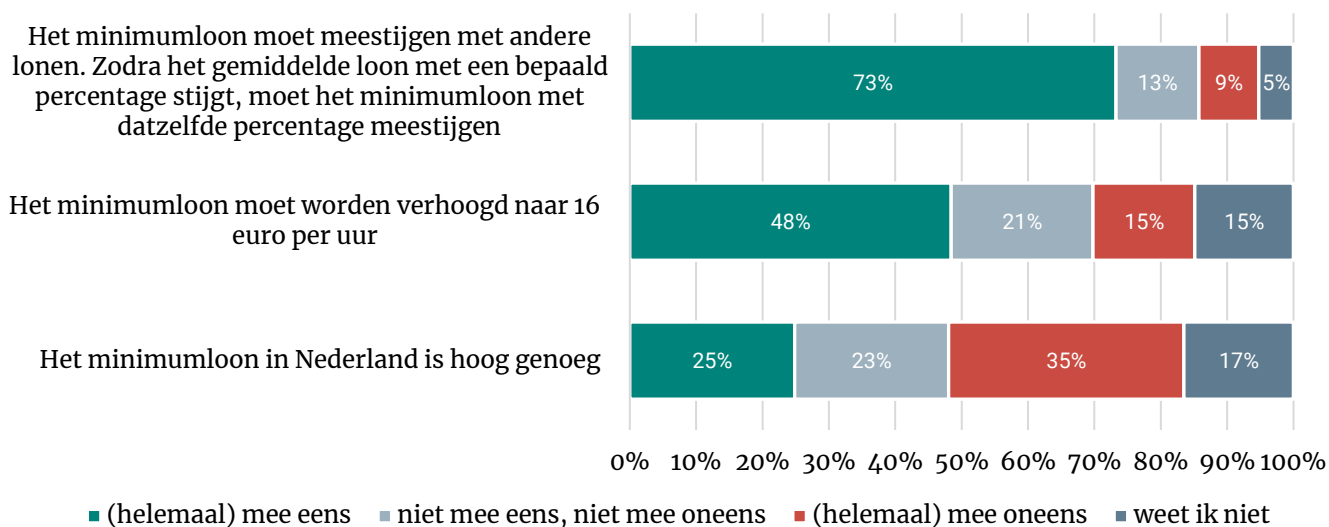
1.3 Helft Nederlanders voor minimumloon naar 16 euro per uur

Op dit punt in de vragenlijst werden respondenten geïnformeerd over de daadwerkelijke hoogte van het minimumloon (13,27 euro per uur). Ook werd hen verteld dat een richtlijn van de EU stelt dat 16 euro per uur een toereikend minimumloon zou zijn in Nederland².

Vervolgens legden we drie stellingen voor. Ten eerste valt op dat er veel steun is voor een automatische koppeling van het gemiddelde loon aan het minimumloon (73% eens, 9% eens). Een verhoging naar 16 euro kan op instemming rekenen van 48 procent. Een klein deel (15%) is het er mee oneens. Voorts vindt een kwart het minimumloon hoog genoeg in Nederland.

Figuur 1.5: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Basis: willekeurige helft steekproef (n=1.068).

² De Europese Unie gaat uit van 60% van het mediane loon. In Nederland is dat 16 euro.

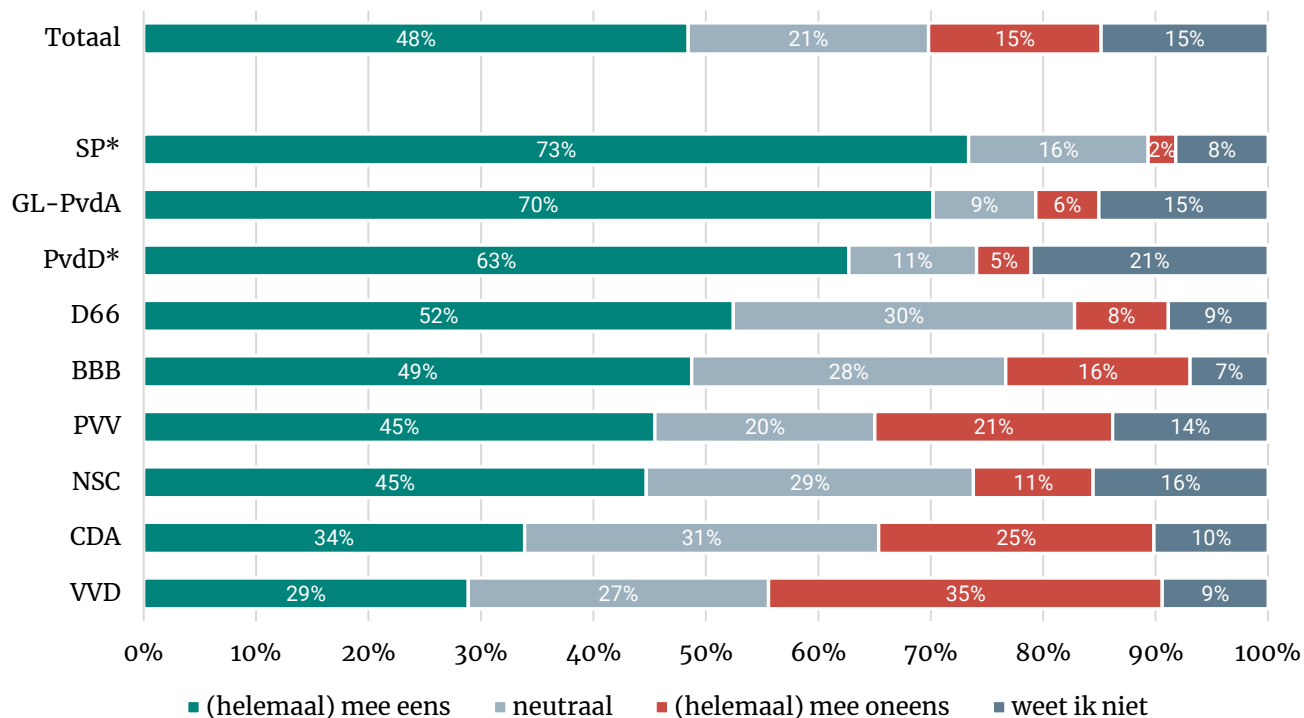
VVD-achterban minst enthousiast om verhoging minimumloon

Als we verder inzoomen op de steun voor een minimumloon van 16 euro per uur, zien we dat kiezers van linkse partijen het vaakst voor zijn (al zijn de uitkomsten voor SP- en PvdD-kiezers indicatief vanwege het beperkte aantal waarnemingen). Kiezers van andere partijen (behalve VVD'ers) zijn ook vaker voor dan tegen maar de steun onder deze groepen is minder omvangrijk. Kiezers van de VVD zijn vaker tegen (35%) dan voor (29%).

Figuur 1.6: Het minimumloon moet worden verhoogd naar 16 euro per uur

*indicatieve uitkomst vanwege beperkt aantal waarnemingen (n~30).

Basis: willekeurige helft steekproef (n=1.068)

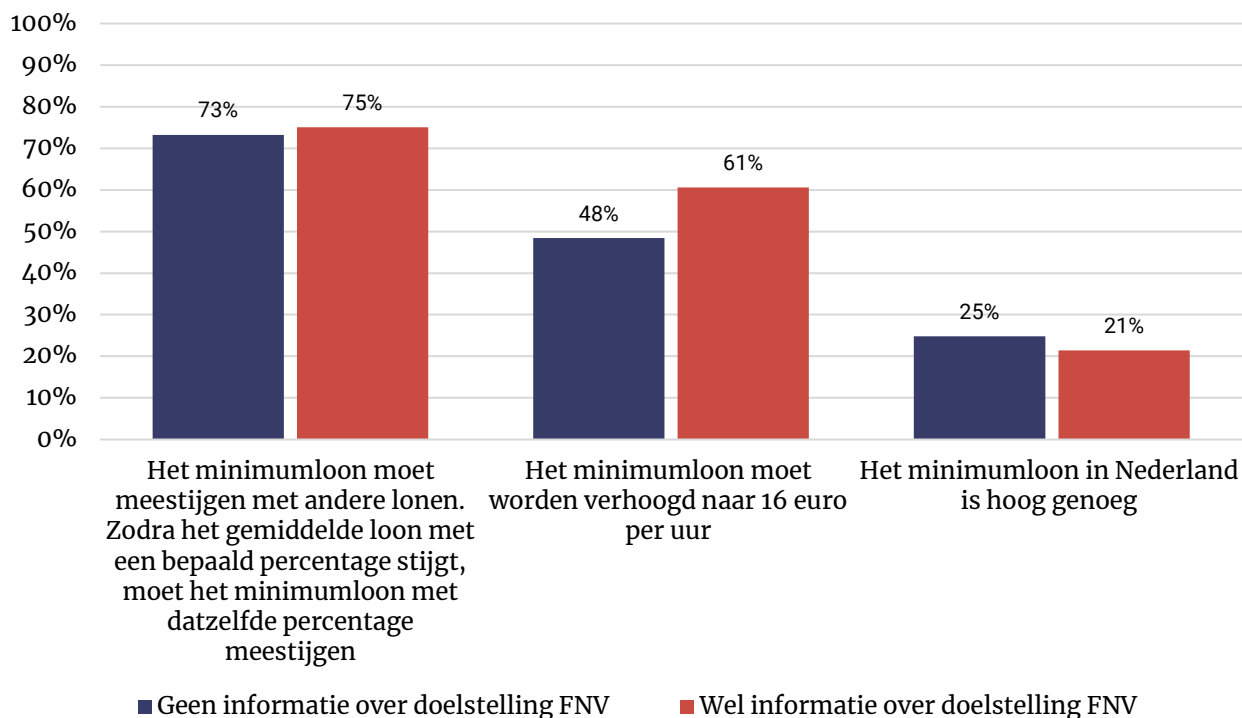
1.4 Split-run: informatie over doelstelling FNV verhoogt draagvlak

Een willekeurige helft van de steekproef werd ook de volgende zin getoond: “*Vakbond FNV voert campagne om het minimumloon naar 16 euro per uur te verhogen en het minimumloon met alle andere lonen te laten meestijgen.*”

Deze extra informatie leidt er toe dat de steun voor 16 euro significant toeneemt (61% eens). De informatie over de doelstelling van FNV heeft geen effect op de andere twee stellingen.

Figuur 1.7: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Helft kreeg informatie over doelstelling FNV (n=1.068), helft kreeg dat niet (n=1.070).

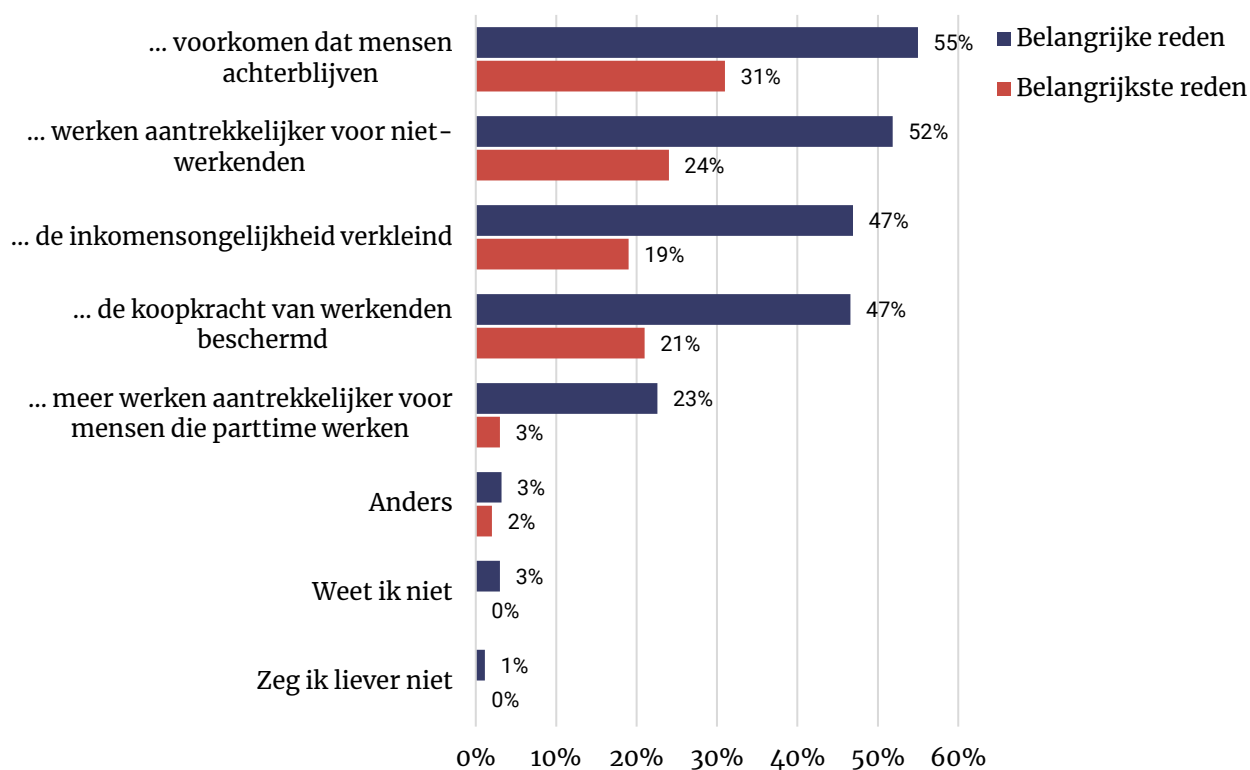
1.5 Voorstanders willen voorkomen dat mensen achterblijven

Nederlanders die voor een automatische koppeling van het minimumloon aan het gemiddelde loon zijn vroegen wij op twee manieren naar het *waarom*. Eerst konden ze meerdere redenen aanvinken die zij als belangrijk zien, vervolgens werd ze gevraagd de belangrijkste reden uit te kiezen. Meer dan de helft wil dat voorkomen wordt dat mensen achterblijven (55%) en dat werken aantrekkelijk wordt gemaakt voor niet-werkenden (52%). Ook het verkleinen van de inkomensongelijkheid (47%) en het beschermen van de koopkracht van werkenden (47%) worden belangrijk geacht.

Als we vragen naar de belangrijkste reden komt *voorkomen dat mensen achterblijven* het vaakst bovendrijven (31%).

Figuur 1.8: U vindt dat het minimumloon moet meestijgen met andere lonen. Wat zijn hier voor u belangrijke redenen voor? / En wat is voor u de belangrijkste reden om het minimumloon te laten meestijgen met andere lonen? Basis: vindt dat het minimumloon moet meestijgen met andere lonen en is niet geïnformeerd over doelstelling FNV (n=586).

Door het minimumloon te verhogen wordt...

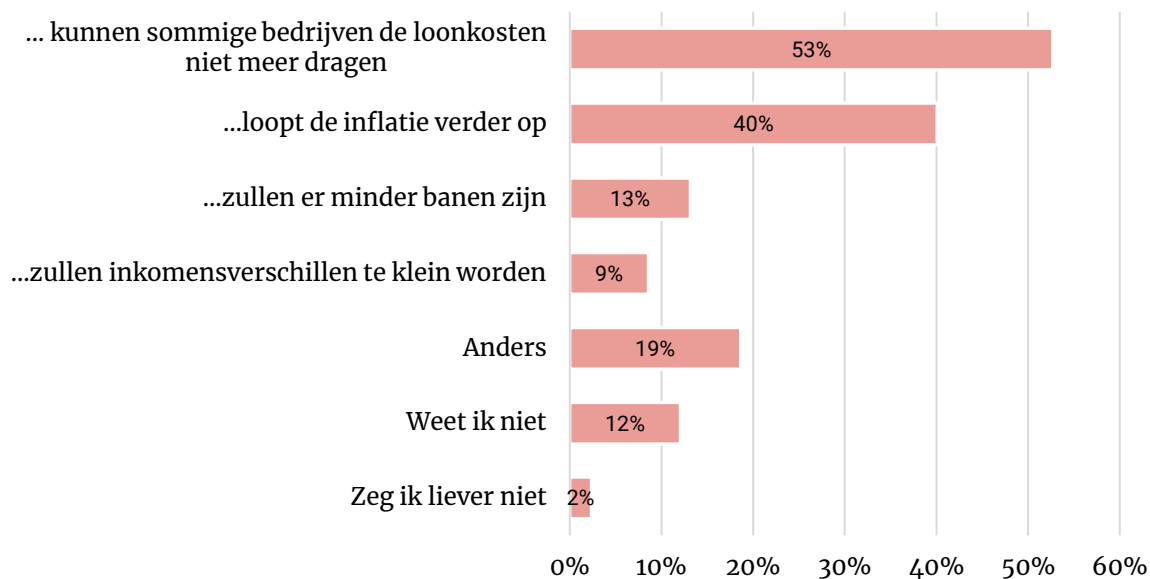

1.6 Tegenstanders vrezen voor gevolgen voor bedrijven en inflatie

Tegenstanders vroegen we ook waarom zij tegen een koppeling zijn. De meerderheid (53%) dat bedrijven de loonkosten dan niet meer kunnen dragen. Ook denkt 40 procent dat de inflatie verder op zal lopen.

Figuur 1.9: U vindt niet dat het minimumloon moet meestijgen met andere lonen. Wat zijn hiervoor voor u belangrijke redenen? Basis: vindt dat het minimumloon niet moet meestijgen met andere lonen en is niet geïnformeerd over doelstelling FNV (n=93).

Door het minimumloon te verhogen...

2 Opvattingen over economische ongelijkheid

2.1 Zes op tien willen meer actie tegen ongelijkheid

De meeste Nederlanders (60%) willen dat de overheid meer maatregelen neemt om inkomensverschillen in Nederland te verkleinen. Zestien procent is hierop tegen.

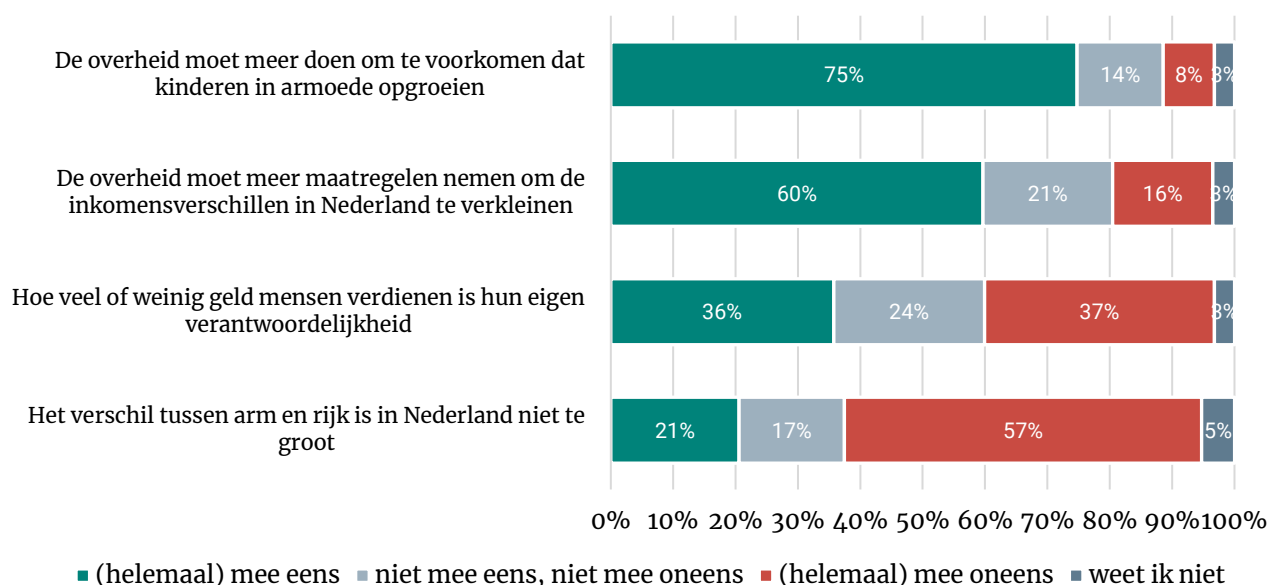
Specifieker vindt men het vooral belangrijk dat de overheid meer doet om te voorkomen dat kinderen in armoede opgroeien (75% eens).

Nederlanders zijn verdeeld over de stelling “hoe veel of weinig mensen verdienen is hun eigen verantwoordelijkheid”. Ruim een derde (36%) is het eens, een even groot deel (37%) is het oneens.

Een op vijf Nederlanders (21%) vindt de verschillen tussen arm en rijk in Nederland niet te groot, 57 procent is het daarmee oneens, de rest is neutraal of weet het niet.

Figuur 2.1: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

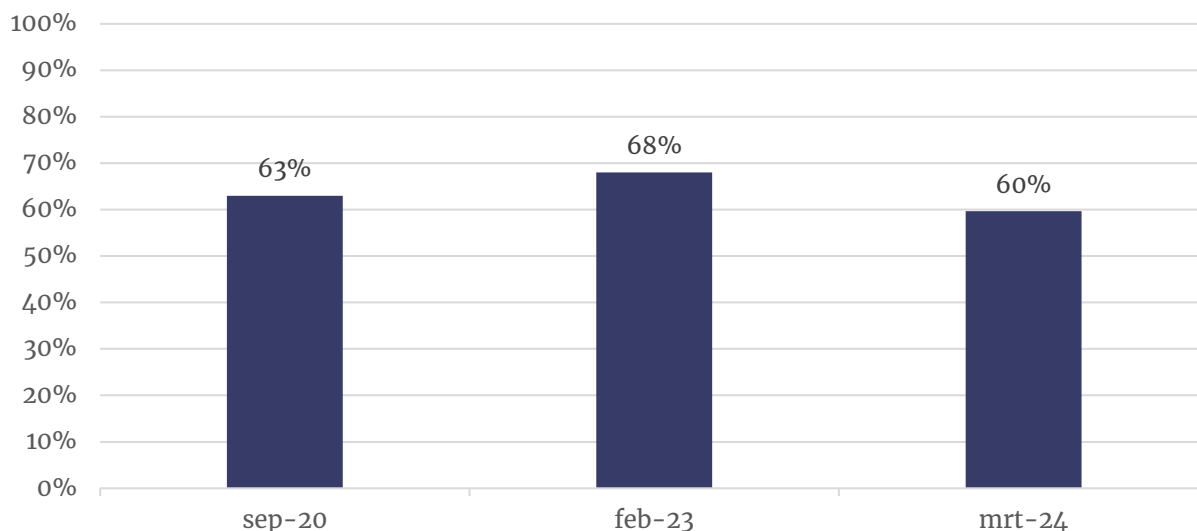
Basis: volledige steekproef (n=2.138).

2.2 Steun voor nivellerende maatregelen gedaald

De stelling *de overheid moet meer maatregelen nemen om inkomensverschillen in Nederland te verkleinen* hebben we vaker voorgelegd. In 2023 (68%) waren beduidend meer mensen het er mee eens.

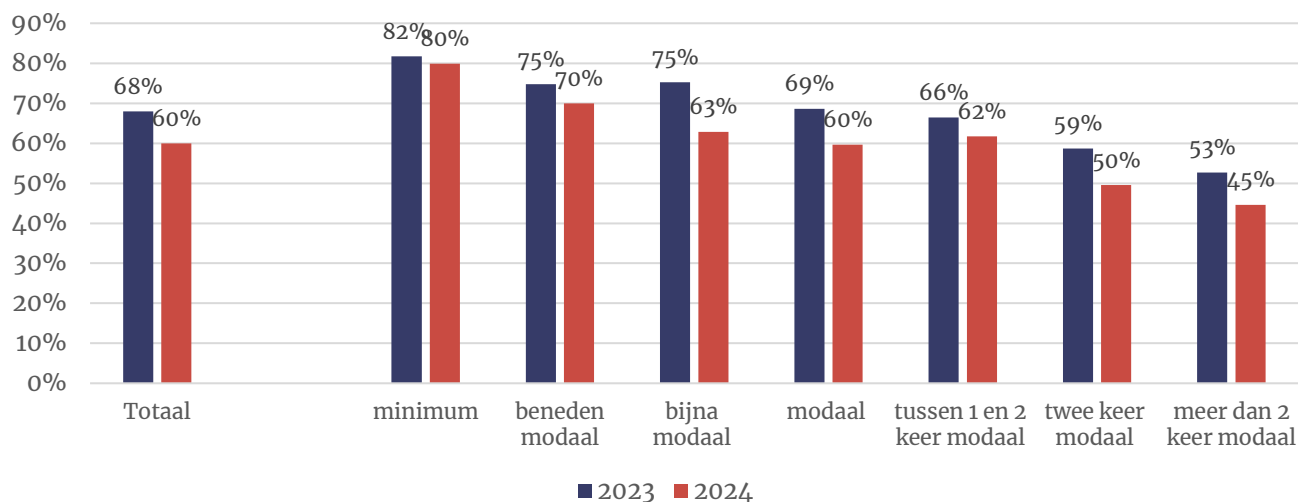
Figuur 2.2: Aandeel eens met 'de overheid moet meer maatregelen nemen om de inkomensverschillen in Nederland te verkleinen' (door de jaren heen). Basis: volledige steekproef (n=2.138).

Onder de meeste inkomens-, kiezers-, opleidings- en leeftijdsgroep zien we de steun voor meer actie tegen economische ongelijkheid afnemen. In onderstaande figuur is de steun afgebeeld naar inkomensgroep en zien we logischerwijs dat de steun voor meer actie hoger is onder Nederlanders met een laag inkomen.

Figuur 2.3: Aandeel eens met "de overheid moet meer maatregelen nemen om de inkomensverschillen in Nederland te verkleinen" (naar inkomensgroep)

Basis: volledige steekproef (n=2.138).

3 Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek is door Ipsos I&O uitgevoerd in opdracht van de FNV. Het vond plaats van vrijdagmiddag 22 tot maandagochtend 25 maart 2024. In totaal werkten 2.138 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. 100 respondenten met een niet-westerse achtergrond deden mee via Panelclix.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.